

Til Landbruks- og matdepartementet
Postboks 8007 Dep,
0030 Oslo
postmottak@lmd.dep.no

Oslo, 14. september 2023

Innspill til arbeidet med melding til Stortinget om dyrevelferd

Innledning

Det vises til departementets invitasjon til å komme med et tredje innspill til dyrevelferdsmeldingen.

Kjøtt- og fjørfebransjens Landsforbund er en interesse- og bransjeorganisasjon som representerer den privateide, frittstående delen av kjøtt- og fjørfebransjen i Norge. Våre medlemmer er eggpakkerier, slakterier, små og store kjøttprodusenter og importører.

Vedrørende de husdyrfaglige innspill og kommentarer stiller KLF seg bak Animalias innspill til dyrevelferdsmeldingen.

For Norge er matproduksjon og matsikkerhet viktig. Spørsmålene må håndteres på en måte som bidrar til å oppnå FNs bærekraftsmål, herunder også nasjonenes ansvar for å stimulere egen matproduksjon. Dette forutsetter en velfungerende og verdikjede der det over tid er lønnsomhet i alle ledd - også her i Norge.

Lønnsomhet i hele verdikjeden

Undersøkelser viser at forbruker fortsatt er fremdeles svært opptatt av pris når de kjøper mat. Alle dyrevelferdstiltak vil ha en form for kostnad. Det er viktig at nye tiltak blir grundig utredet og at konsekvenser for hvordan tiltakene påvirker ulike samfunnsmessige interesser kartlegges og kostnadsestimert.

For å fortsatt ha en bærekraftig matproduksjon i Norge, er det viktig at det er lønnsomhet i alle ledd i verdikjeden. Det må produseres mat som forbruker ønsker, har råd til å kjøpe og/eller er villig til å betale for. Nye krav og tiltak må ha tilstrekkelige overgangstider kombinert med eventuell investeringsstøtte der tiltakene medfører store investeringer. Konsekvensutredninger av tiltak må også omhandle økonomiske og driftsmessige forhold, ikke bare det dyrefaglige forhold. Det skal fortsatt kunne lønne seg å produsere mat i Norge ved prisnivåer som den vanlige forbruker er villig til å betale.

Kunnskapsbasert utvikling

EFSA har laget rapporter om dyrevelferd på mange dyreslag som en del av utvikling av nytt regelverk i EU. EFSA baserer seg imidlertid primært på fagfellevurderte forskningsartikler. Det betyr at reelle produksjonsdata i mindre grad inngår i EFSA kunnskapsoppsummeringer. I Norge har vi tradisjon for å samle inn produksjonsdata og benytte dem systematisk i helse- og velferdsarbeidet. Forskning på dyrevelferd under faktisk drift i Norge hvor det benyttes reelle produksjonsdata må vektlegges i langt større grad når beslutninger om norske forhold tas.

Utegang og uteareal – risikovurdering må gjennomføres

Stortinget har presisert at spørsmålet om utegang skal behandles i meldingen. I samfunnsdebatten blir ofte utegang nevnt som en avgjørende faktor for god dyrevelferd, men det er utfordringer knyttet til fjørfe eller svin på utegang.

For matkjeden er det slik at utegang øker sannsynligheten for å få inn uønskede smittestoffer som er en fare for mattryggheten. For fjørfe er spesielt salmonella og campylobacter aktuelle agens som kan komme inn i huset. Salmonella er også relevant for gris på utegang. Skal disse dyra gå ute, må det derfor gjøres kompensatoriske tiltak for å fortsatt sikre mattryggheten. Tilgang til ulike verandaløsninger er et mer aktuelt alternativ for kommersielle svine- og fjørfehold enn et generelt krav om utegang. Men også verandaløsninger må ha en god smittevernmessig utforming, i tillegg til at det skal være et sted som er attraktivt å være for dyrene.

Utegang fører også til en økt risiko for smitte av alvorlig smittsomme dyresykdommer, som Newcastle Disease og fugleinfluensa for fjørfe og afrikansk svinepest for svin. At Sverige i september 2023 båndlegger 800 kvadratkilometer som følge av afrikansk svinepest er et tydelig uttrykk for alvorlighetsgraden i slike sykdommer.

Før generelle krav om utegang kan besluttes, må det foreligge risikovurderinger som omfatter alle aspekter ved slike tiltak; folkehelse, dyrehelse, økonomiske sikkerhet, matsikkerhet, nivå på klimagassutslipp etc. KLF mener det er svært viktig å finne løsninger og tiltak som gjør at dyrevelferden er god i innendørs drift, fremfor bare å fokusere på å ha obligatorisk utegang.

Forebygging av dyretragedier

Det er behov for mer kunnskap om hvorfor dyretragedier forekommer. Det man foreløpig vet er at det er en sammenheng mellom menneskevelferd og dyrevelferd. Gode og forutsigbare rammevilkår, trygghet gjennom kompetanse og faglig nettverk, samt god balanse mellom arbeid og fritid har betydning for en god hverdag for bonden.

Også slakterier og eggpakkerier har en viktig rolle i å bidra med å fange opp faresignaler hos produsenter, sånn at tiltak kan settes inn i tide. Det er derfor behov for mer kunnskap om hvordan risikosignaler kan identifiseres og finne ut hvordan faresignaler kan fanges opp av de ulike aktørene i landbruket.